

Niniejszy dokument nie stanowi doręczenia w trybie art. 15 zzs⁹ ust. 2 ustawy COVID-19 (Dz.U.2021, poz. 1842)

Sygn. akt I ACa 835/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Sławomir Jamróg
Protokolant:	Michał Góral

po rozpoznaniu w dniu 10 grudnia 2021 r. w Krakowie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. P.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 24 czerwca 2020 r. sygn. akt I C 767/16

1. oddala apelację;

2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 675 zł (sześćset siedemdziesiąt pięć złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Sławomir Jamróg

Sygn. akt I ACa 835/20

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 czerwca 2020r. sygn. akt I C 767/16 Sąd Okręgowy w Krakowie zasądził od strony pozwanej (...) S.A. w W. na rzecz powoda M. P. kwotę 63.666,31 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi: a) od kwoty 62.836,06 zł od dnia 16 listopada 2012 do dnia zapłaty i b) od kwoty 830,25 zł od dnia 2 grudnia 2012 do dnia zapłaty (pkt 1), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt 2), zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 5091,32 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt 3) i nakazał ściągnąć od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 1200,68 zł tytułem wydatków poczynionych w toku postępowania (pkt4).

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowił następujący stan faktyczny:

Dnia 15 października 2012 roku doszło do kolizji, w której uczestniczył powód oraz J. Ł. (1). Zdarzenie miało miejsce na parkingu samochodowym przy supermarkecie (...) w L.. W miejscu zdarzenia obowiązywała dopuszczalna prędkość 20 km/h, zaś samo skrzyżowanie było równorzędne, obowiązywała na nim tzw. zasada prawej ręki. Kierujący pojazdem C. (...) (J. Ł. (1)) o numerze rejestracyjnym (...) poruszał się szerszą jezdnią i nie ustąpił pierwszeństwa nadjeżdżającemu z prawej strony kierującemu pojazdem M. (...) (powód) o numerze rejestracyjnym (...). Powód wyjechał z miejsca parkingowego, a następnie udał się w kierunku skrzyżowania. Z lewej strony nadjeżdżał J. Ł. (1). Doszło do zderzenia pojazdów, kiedy to powód uderzył w prawy bok pojazdu kierowanego przez J. Ł. (1).

W czasie zdarzenia samochód M. poruszał się z prędkością ok. 23,40 km/h, natomiast C. z prędkością ok. 15 km/h. Przy tym ustaleniu Sąd Okręgowy uwzględnił wskazywaną w drugiej opinii biegłego prędkość 26 km/h i margines błędu wynoszący 10%.

W wyniku zdarzenia doszło do uszkodzenia obu pojazdów. J. Ł. (1) ubezpieczony był od odpowiedzialności cywilnej u strony pozwanej.

Koszt naprawy pojazdu M. (...) według cen bieżących zamyka się w kwocie 55 790,28 złotych (brutto). Według cen z chwili kolizji, tj. 15 października 2012 roku, wynosił 62 172,06 złotych (brutto). Podane ceny dotyczą napraw w serwisach nieautoryzowanych, stanowiąc o lokalnych stawkach, przy czym uwzględnia się części oryginalne, nowe. Powód w związku z kolizją zamówił kalkulację kosztów naprawy jego pojazdu, która została wykonana na podstawie oględzin dokonanych 21 listopada 2012 roku. Oszacowano koszt naprawy na 80 059,36 złotych.

Jednocześnie powód poniósł koszty:

- 830,25 zł. koszt oględzin, wykonania kalkulacji kosztów naprawy, wycena wartości rynkowej udokumentowany fakturą z 1-12-2012
- 400 zł. tytułem koszt przygotowania pojazdu do oględzin udokumentowany fakturą z dnia 7-11-2012
- 184 zł. tytułem kosztu holowanie pojazdu – udokumentowane fakturą z dnia 7-11-2012
- 80 zł. tytułem kosztów parkowania udokumentowane fakturą z 23-10-2012

Powód naprawił samochód we własnym zakresie, samodzielnie zamawiając części za pośrednictwem internetu. Pismem z 16 stycznia 2013 roku powód wezwał stronę pozwaną do wypłaty na jego rzecz odszkodowania w kwocie 80 059,36 złotych, wyznaczając jednocześnie termin 23 stycznia 2013 roku. Ubezpieczyciel pismem z 20 lutego 2013 roku podtrzymał stanowisko o odmowie spełnienia świadczenia, powołując się na przekroczenie przez powoda prędkości.

Sąd Okręgowy wskazał, że według standardu odpowiedzialności panującego w warunkach drogowych, kierujący samochodem M., widząc zbliżającego się C., mógł założyć, że ten porusza się zgodnie z przepisami ruchu drogowego i nie wjedzie na skrzyżowanie. Kierujący pojazdem C. naruszył ponadto zasadę szczególnej ostrożności, skoro powinien obserwować pojazd, który ma pierwszeństwo. Nie można natomiast zarzucić kierującemu M., że w pewnym momencie mógł zorientować się, że drugi kierujący wymusi pierwszeństwo.

Przy tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Odwołując się do przepisów art. 822 § 1 k.c., art. 9 i 9 a ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz art. 436 § 2 k.c. w zw. z art. 415 k.c. Sąd Okręgowy uznał, że za sprawcę zdarzenia należy uznać kierującego samochodem C., który wymusił pierwszeństwo przejazdu naruszając tym samym normę art. 25 ust 1 ustawy prawo o ruchu drogowym. Powodowi jedynie można zarzucić wyłącznie przekroczenie prędkości o nieznaczna wartość. W tych okolicznościach wina powoda jest minimalna i praktycznie pomijalna. Jakkolwiek biegły wskazywał, że gdyby powód jechał z prawidłową prędkością to uniknąłby zderzenia to jednak to stwierdzenie Sąd Okręgowy odnosił do zakładanej przez biegłego prędkości 30 km/h. Ta konstatacja zdaniem Sądu nie jest natomiast aktualna przy prędkości

23,4 km/h. Zdaniem Sądu pierwszej instancji materiał zgromadzony w sprawie daje podstawy do uznania winy powoda, co oznacza, że za całość szkody odpowiedzialność powinien ponieść pozwany. Czym innym bowiem jest niewielkie przekroczenie dopuszczalnej prędkości (które praktycznie jest nie do wychwycenia na liczniku), a czym innym nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu. Ten drugi czyn cechuje się nieporównywalnie większą dozą naganności postępowania.

Wobec powyższego Sąd w całości obciążył pozwanego obowiązkiem naprawienia szkody.

Sąd wskazał, że odszkodowanie przysługujące od ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej za uszkodzenie pojazdu mechanicznego obejmuje niezbędne i ekonomicznie uzasadnione koszty naprawy pojazdu. Powód jednak może żądać hipotetycznych kosztów naprawy samochodu niezależnie do tego czy podjął się naprawy, czy sprzedał samochód, czy np. sam naprawił samochód wadliwie. Odwołując się do poglądów orzecznictwa Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że na gruncie stosunków ubezpieczeniowych poszkodowany może, według swojego wyboru, żądać od ubezpieczyciela zapłaty kosztów hipotetycznej restytucji albo zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej ustalonej zgodnie z metodą różnicy. Ustalając wysokość kosztów naprawy Sąd oparł się na opinii biegłego. Mając na uwadze deklarowany przez powoda fakt naprawy samochodu oraz zmianę cen uwidocznioną w opinii biegłego, Sąd przyjął do wyliczenia kwotę 62172,06 zł. wg cen z 2012r.

Sąd uwzględnił również wydatki poczynione przez powoda na holowanie, przygotowanie do oględzin, sporządzenie wyceny, opłatę za parking – koszty powyższe pozostają w związku przyczynowym ze zdarzeniem, były konieczne do usunięcia skutków zdarzenia (parking, holowanie) oraz dochodzeniem roszczeń (ustalenie wysokości szkody – przygotowanie do oględzin, ekspertyzy). Łącznie zatem należało orzec na rzecz powoda kwotę 63 666,31 złotych (62 172,06 zł + 1494,25 zł).

Odnośnie wysokości odsetek Sąd Okręgowy przywołał przepisy art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 817 §1 k. c. (w uzasadnieniu omyłkowo podano k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniosła strona pozwana zaskarżając orzeczenie w punkcie I w części ponad kwotę 59694,21 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 listopada 2012r. i kwotę 530,25 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 2 grudnia 2012r. a ponadto w punktach II-IV.

Pozwana zarzuciła naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy a to art. 233§1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę dowodów i uznanie, że:

- poszkodowany na skrzyżowaniu jechał na wprost mimo, że z opinii uzupełniającej z dnia 13 czerwca 2019r. w odpowiedzi na zarzuty biegły stwierdził, że przy jeździe na wprost uszkodzeniu uległaby też prawa strona pojazdu uderzająca w przedni słupek dolny znajdujący się na granicy błotnika i drzwi, a to nie miało miejsca, a zatem w momencie kolizji pojazd M. był w skrajnie,

- przyjęcie, że na skrzyżowaniu powód poruszał się z prędkości 26 km/h, pomimo iż z opinii biegłego wynika, że poruszał się z prędkością 30 km/h, przy dopuszczalnej prędkości 20 km/h, zaś granica błędu wynosi 10 % co oznacza, że powód mógł się również poruszać z prędkością 33 km/h,

Skarżąca zarzuciła też pominięcie dowodu z opinii biegłego w zakresie stwierdzenia, że jazda przez poszkodowanego z prędkością dopuszczalną pozwalała na uniknięcie zderzenia pojazdów jak i pominięcie okoliczności, że do zdarzenia doszło na skrzyżowaniu dróg na terenie parkingu, bez organizacji ruchu, gdzie z uwagi na duży ruch pojazdów i pieszych, a także układu dróg dającego mylne przekonanie o poruszaniu się drogą z pierwszeństwem, na powódzie również ciążył obowiązek zachowania szczególnej ostrożności, wolną jazdę dającą możliwość zatrzymania się, tym bardziej, że samochód m-ki C. znajdował już się na skrzyżowaniu, co wynika jednoznacznie z zapisów monitoringu.

W konsekwencji pozwana zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego a to:

- art. 361 k.c. przez błędną jego wykładnię, i uznanie, że jazda powoda z nadmierną prędkością nie pozostaje w związku przyczynowo-skutkowym z kolizją, i przyjęcie, że wyłączną odpowiedzialność ponosi kierujący samochodem m-ki C.,

- art. 362 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie a w konsekwencji nieuznanie, że powód przyczynił się do wypadku mimo iż jazda z nadmierną prędkością miała nie tylko wpływ na to, że do kolizji doszło ale również powód naruszył obowiązki określone w art. 25 Ustawy z 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym jazdy ze szczególną ostrożnością,

- art. 34 ust. 1, art. 36 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...) i PBUKw zw. z art. 822 k.c., w zw. z art. 436§ 2 k.c. poprzez dokonanie błędnych ustaleń i w konsekwencji przyjęcie, iż szkoda powoda winna być naprawiona w całości z ubezpieczenia kierującego samochodem m-ki C.,

Strona pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwotę 59.694,21 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 16 listopada 2012 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 830,25 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 2 grudnia 2012 r. do dnia zapłaty, oddalenie powództwa w pozostałym zakresie, jak i o zasądzenia od powoda na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów procesu za obie instancje oraz odpowiednie obciążenie pozwanej kosztami na rzecz Skarbu Państwa .

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego.

Rozpoznając apelację Sąd drugiej instancji uznał za własne ustalenia Sądu Okręgowego z tą zmianą, że uznaje , iż prędkość pojazdu powoda nie mogła być niższa niż 25-26 km/h. Biegły K. wskazywał w wyjaśnieniach ustnych, że dane z monitoringu nie wykluczają, że samochód C. poruszał się bliżej osi jezdni w takim przypadku należało przyjąć prędkość pojazdu powoda mniejszą niż 30 km/h. Jest to prędkość tak poruszania jak i uderzenia, skoro z zeznań powoda wynika, że nie zdążył on zahamować. Biegły z jednej strony wskazywał na większą niż dopuszczalna prędkość pojazdu marki M., z drugiej jednak podawał (k.263), że zderzenie pojazdów nie było pod względem naprężeń udarowych znaczne , gdyż nie otworzyły się poduszki powietrzne czołowe i boczne. Dywagacje więc zawarte w apelacji o prędkości powyżej 30/h nie mają logicznego uzasadnienia. Jakkolwiek więc co do zasady stanowisko apelującej o nieco wyższej prędkości, niż podawał to Sąd Okręgowy było zasadne, to jednak nie zmienia to, zgodnej z zasadami doświadczenia życiowego oceny Sądu pierwszej instancji, o nieznacznym przekroczeniu przez powoda dopuszczalnej prędkości. Zauważyć należy, że sprawca zdarzenia tj J. Ł. (1) w oświadczeniu złożonym w dniu 15 października 2010r. nie wskazywał by prędkość pojazdu M. miała być istotna dla przebiegu zdarzenia i podawał, że M. P. jechał prawidłowo.

Nie są także zasadne zarzuty pozwanej kwestionującej dokonanie w oparciu o zeznania powoda ustaleń o jeździe na wprost. Z opinii uzupełniającej biegłego w J. K. wynika wprawdzie, że uszkodzenia wskazują, że w momencie kolizji pojazd M. był w skrajnie, niemniej w opinii głównej biegły nie wykluczał także, że uszkodzenia i ułożenie pojazdu po kolizji mogło wynikać z tego, że powód odruchowo w celu uniknięcia kolizji skręcił w ostatniej chwili. Rysunek J. Ł. (2) zawarty w zgłoszeniu szkody (k.101) nie daje podstaw do uznania, że powód miał skręcać , zaś odruchowe reakcje nie mogą obciążać poszkodowanego (por. Gudowski Jacek (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania. Część ogólna, wyd. II uwagi do art. 362 k.c. Opublikowano: WKP 2018).

Trzeba ponadto zauważyć, że zdjęcie z monitoringu nie potwierdza wersji kierującego pojazdem C. zwanego w zgłoszeniu szkody (k.101), że jechał on środkiem pasa prawego. Wbrew też zarzutom apelacji nie wskazuje on na przebieg zdarzenia. Z opinii biegłego wynika, że zapis z monitoringu obrazuje jedynie stan powypadkowy. Ustawienie pojazdów po szkodzie należy więc łączyć z reakcją kierujących na zderzenie. Nie można więc zakwestionować logiki oceny dokonanej przez Sąd pierwszej instancji.

Dodatkowo trzeba także uznać, że wiarygodność świadka Ł., podającego w zeznaniach i w zgłoszeniu szkody, że samochód M. był w dużej odległości, poruszał się z prędkością ok 40 km/h i z premedytacją wjechał w samochód

C., osłabia oświadczenie złożone przez świadka w dniu zdarzenia (k.32), a także częściowo opinia biegłego. Przyjęcie więc przez Sąd Okręgowy, że dla przebiegu zdarzenia najbardziej istotne było niezachowanie pierwszeństwa przez kierującego pojazdem marki C. oraz brak należytej ostrożności kierującego samochodem tym samochodem, nie naruszało zasad swobodnej oceny dowodów. Uznanie bowiem wiarygodności jednej z grup przeciwstawnych dowodów a nawet uznanie wiarygodności częściowej dowodu, samo w sobie nie narusza art. 233§1 k.p.c.

Nie ma podstaw do zakwestionowania ustaleń co do wysokości odszkodowania wyliczonego według dopuszczalnej metody kosztorysowej.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

W ramach testu *conditio sine qua non* można przyjąć, że pomiędzy ruchem pojazdu M. a skutkami kolizji zachodzi obiektywna zależność, albowiem istnieje prawdopodobieństwo większe niż znikome, że gdyby pojazd M. poruszał się z prędkością do 20 km/h, to kolizji można by uniknąć. Wskazana zależność jest normalna, adekwatna, skoro skutki kolizji są z reguły także pochodną prędkości obu pojazdów uczestniczących w kolizji.

Zwrócić jednak trzeba uwagę, że o tym czy obowiązek naprawienia szkody należy zmniejszyć ze względu na przyczynienie się, decyduje sąd w ramach uznania sędziowskiego. Uwzględnia się przy tym podstawę odpowiedzialności sprawcy szkody, stopień winy obu stron lub nieprawidłowość zachowania poszkodowanego, ciężar oraz sposób naruszenia obowiązujących reguł postępowania. Dopiero wynik tej oceny decyduje o tym, czy i w jakim stopniu uzasadnione jest zmniejszenie obowiązku naprawienia szkody (por. wyroki SN z dnia 29 października 2008 r., IV CSK 228/08 OSNC-ZD 2009/3/66 i z dnia 13 grudnia 2019 r. IV CSK 99/19 LEX nr 2783302).

Słusznie więc Sąd Okręgowy uwzględniał ograniczoną możliwość objęcia przez M. P. swą świadomością oceny przekroczenia prędkości, przy uwzględnieniu, że przekroczenie było stosunkowo nieznaczne, a kontrola wskazań licznika była ograniczona, wobec konieczności skupienia uwagi na obserwacji skrzyżowania. Jest to o tyle istotne, że nawet z zeznań świadka Ł. wynikało, że widoczność nie była dobra z uwagi na ilość pojazdów na parkingu. Także wynikająca z zasad doświadczenia życiowego kwestia przekłamań wskazań licznika W sytuacji więc kiedy kierujący samochodem C. widział nadjeżdżający samochód M. (...) mimo świadomości obowiązujących na skrzyżowaniu wjechał na skrzyżowanie, to w świetle powyższych okoliczności, słusznie Sąd Okręgowy zminimalizował winę powoda i uznał, że decydujące znaczenie dla przebiegu zdarzenia miało zawinione zachowanie J. Ł. (1), który w oczywisty sposób naruszył przepis art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U.2005.108.908 t.j. ze zm). Naruszenia zaś reguł ostrożności przez powoda nie można domniemywać z faktu, że do kolizji doszło, lecz trzeba takie naruszenie wykazać. Jakkolwiek dojeżdżając do skrzyżowania należy zmniejszyć prędkość jednak słusznie Sąd Okręgowy zwracał uwagę na podstawy do zminimalizowania winy powoda w tym zakresie. Sąd Apelacyjny ma przy tym na uwadze, że niezastosowanie się do ograniczenia prędkości określonego znakiem drogowym, stanowi wykroczenie (art. 92a k.w.), jednakże uwzględnia też powszechne przekonanie o tolerancji uwzględniającej świadomość przekłamań liczników.

Jakkolwiek więc Sąd Apelacyjny częściowo podziela zarzut naruszenia art. 361§1k.c., to jednak z uwagi na prawidłowość oceny stopnia zawinienia uczestników zdarzenia oraz fakt, że odpowiedzialność opiera się w tym przypadku na zasadach winy a nie na zasadach ryzyka (art. 415 k.c. w zw. z art. 436§2 k.c.), to ostatecznie uznaje, że Sąd Okręgowy nie przekroczył granic uznaniowości i w konsekwencji nie naruszył art. 362 k.c.

Z tych względów apelację jako niezasadną oddalono na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 374 k.p.c. i art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 1842, z późn. zm.), w zw. z art. 6 ust.1 i 2 ustawy z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2021.1090).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c. i przy zastosowaniu §2pkt 3 i §10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015r. poz. 1800 ze zm.).

SSA Sławomir Jamróg